

30. Sep. 1842

FACTS

Date:

30. Sep. 1842

Page number:

Dagbog A, side 58-60

TRANSCRIPTION

30 Sept Reisen til og fra Vedbygaard

Ved at see i min Tegnebog og ved at læse et Par Breve, jeg har skrevet til Louise L.¹ kan jeg maaske skrive Lidt om min Reise, der dog gav mig mangen Nydelse, jeg gjerne vilde mindes. Det var den 23 August, en sand Festdag, at Louise og jeg reiste med Dagvognen herfra. I Roeskilde gik jeg hen til Provst Gad² for at bringe Frøken Laura Plesner en Hilsen fra Louise, saa her saa jeg hende først, den gode Pige, som jeg senere har talt med hos Moder. Jeg glæder mig hver Gang jeg lærer et godt Menneske at kjende, af dem er der dog mange. •59• Paa Veien fra Roeskilde til Ringsted sad jeg imellem en ung Herre og en ung Dame. Herren begyndte jeg strax udenfor Byen en Samtale med, der varede uafbrudt til den sidste Kirkeby paa denne Side Ringsted, hvorimod jeg intet Ord vexlede med Damen til venstre, deels fordi jeg var saa godt i Gang med min Nabo til høire og deels fordi man er i Forlegenhed med en saadan eenlig ung Dame paa en Dagvogn, jeg saa ikke engang hendes Ansigt ret. Candidat Nyegaard³ og jeg taledes om Historie, Poesi, vore gamle Minder o. s. v. Han var vel bevandret i Sagaerne, Kæmpeviserne og havde levende Interesse for Sagn og alt det Samme, jeg saa inderlig elsker, saa jeg forbausedes over den Hurtighed, hvormed Tiden løb paa dette Stykke Vei. Fra Ringsted til Sorø sad en fremmed ung Dame mellem Louise og mig, og da jeg yttrede, at min forrige Nabo vel maatte have kjedet sig forskrækkeligt ved vor Conversation, bejaede min nærværende det i en Tone, som sagde, at det netop var hende. Ganske snurricht! jeg stræbte nu efter Evne at gjøre det godt igjen ved at vise hende lidt mere Opmærksomhed; det var en Datter af Pedellen Ørum. Ligeførend Veien svinger ind til Ringsted har man en Udsigt tilhøire henimod Haraldsted Sø og Skov, der alt tidligere har fristet mig til engang at tage derhen, hvor Landtungerne spidse og ziirlige strakte dem ud i Søen og Skoven gik ned [overstreget: dertil] derimod, desuden havde jo Stedet megen Interesse for mig – her var [det] jo, at Knud Lavard maatte lade sit Liv – Længselsfuldt saa jeg til Kirken i Ringsted, hvor jeg vidste at mange Konger hviler, – jeg kom ikke derind. Paa Veien til Sorø kom vi først forbi Sigersted, [overstreget: som] [der] nævnes som det Sted, hvor Signe •60• brændte sig inde i sit Jomfrubur for tro at følge sin elskede Habor. Hvor meget jeg holder af disse vore Sagn, saa finder jeg det dog næsten latterligt, at vilde antage en oppløiet forbrændt Bjælke for en Levning af hendes Huus. Derimod fandt jeg noget mere troværdigt i den Yttring af afdøde Biskop P.E. Müller: at Navnet Haborshøi var umiskjendeligt i: Havrehøi – ligesom ved Leire Hertadal er blevet til Ærtedal. Nu, vi rullede derforbi uden at jeg havde Leilighed til nærmere at tage Egnen i Øiesyn, saalidt som Fjenneslev, hvor man har sagt mig, at der skal endnu være spor af, at Kirken har før havt to Taarne. Jeg maatte tænke paa Oehlenschlägers smukke Ord:

Falden er nu det ene Taarn
og Krattet voxer af Gruus –
Axel og Esbern Snare
de taarne det danske Huus. – ⁴

Til den anden, høire, Side af Veien laae i temmelig Afstand den ældgamle Bjernede Kirke, der ved sin Dannelselse som en Bispehue endnu minder om den catholske Tid. Nu kom Sorø, den yndige By ved den stille alvorlige Sø, ogsaa den maatte jeg reise forbi og nøies med Udsigten|rne| ved Knebshuus og Kongebroen, ⁵ der rigtignok ere deilige. Nu kom en aaben Egn, hvor Skovene vare trængte tilbage og gave de fjernere Udsigter altid megen Ynde ved de fine Linier hvori de overskare hverandre; flere Gaarde, hvoriblandt Frederikslund, saa vi her i Afstand; dette Stykke Vei er jeg aldrig før kommet af. I Mørkningen naaede vi Slagelse, hvor vi bleve modtagne af Peter og Sophus Neergaard ⁶ samt Schnegelsberg; ⁷ vi drak Thee hos gamle Jomfru Bona, der i sine unge Dage har været forlovet med min Onkel, Henrik Vilhelm Lundbye, ⁸ der skal have behandlet hende slet og omsider hævet Forbindelsen. Temmelig seent ankom vi til Vedbygaard, hvor der vare mange Gjester paa den Tid, nemlig Fru Hjort med 5 Børn ⁹ og Frøken Flensborg.

¹ Lundbyes kusine Louise Lundbye (1818-1845).

² Christen Pram Gad (1801-1877), præst ved Roskilde Domkirke og tidligere provst for Langeland.

³ Muligvis cand. theol. Conrad Sophus Nyegaard (1815-1882), der student i årene 1839-46 var huslærer på Benzonseje.

⁴ Citat fra Adam Oehlenschlägers "De tvende Kirketaarne".

⁵ Knebshuset, nu Knebshusgården ved landevejen øst for Sorø var en velbesøgt kro. Kongebroen deler Sorø Sø fra Pedersborg Sø.

⁶ Peter Johannes Neergaard (1815-1887) og Sophus Julius Neergaard (1820-1892), to af sønnerne på Vedbygaard, brødre til Lundbyes udkårne Louise Neergaards.

⁷ Niels Henrik Schnegelsberg (1810-1876), huslærer på Vedbygaard.

⁸ Lundbyes farbror, Henrik Vilhelm Lundbye (1772-1830), var forfatter og jurist og havde i årene 1804-10 været udstationeret i Tunis.

⁹ Olivia Catharina Hjorth, f. Rasbech (1796-1849), gift med lektor ved Sorø Akademi, Peder Hjort (1793-1871). Børnene var antagelige de fem yngste, nemlig Frederik Hjort (f. 1827), Mette Louise Hjort (f. 1829), Mathilde Albertine Hjort (1831-1849), Anna Elisabeth Hjort (f. 1833) og Sigurd Hjort (1838-1872). De to ældre søskende var Johan Christian Lykke Hjort (1823-1904) og Marie Pauline Hjort (f. 1825).

88 vel notat, Fæltes udviklingen stunder til. Havedet kan måske
finde det rigtigst, men Hjertet kan ikke gledes derover. Blis-
ser Bønden civiliseret og raffineret tages han af sin En-
sommelighed, Trøghed - med Nationaldragten tages han
sine Lagn og Minde, og hvad faaes han i stedet for: Hjæ-
stedsnæs halve Samfund og hele Fordærvelse. Der gives
Diedlikke, naar jeg kunde ønske Kraft til at hamme den store
Maskines Gang, men det maa være min Blindhed, der
gjør at jeg ikke kan see, at den dog danner Udviklingen frem
med rolige og sikre Skridt, om end det for mig ser ud, som
den havde taget Magten fra Styreren og faar i rasende Fart
med Odelæggesen. Dog tror jeg at den store Mester har visst
indset det. Det er dog et stort for usædvanlige Kræfter, der
halde tilhænge i Løbet. Til disse Kræfter lægger jeg vist mine
ainge, thi jeg sees hellere tilhænge end frem, og tror dog at gøre
min Nytte. Ingen Skabning er henfat fra Jorden uden i
et vist Øjemed, selv med den allermindste Ting en Takke
fra Gud her faar! siger Angemund.

30 Sept

Reisen til og fra Noddygaard

Ved at see i min Tegnebog og ved at læse et Par Breve, jeg har
skrevet til Louise L. kan jeg maaske skrive lidt om min Reise,
der dog gav mig mangen Nødsel, jeg gjerne vilde minde.
Det var den 23 August, en sand Festdag, at Louise og jeg aarst
med Dagvognen herfra. I Noeshilse gik jeg hen til Provst Ga-
for at bringe Frøken Laura Plesner en Brevet fra Louise,
saa her saa jeg hende først, den gode Børn, som jeg senere har
talt med hos Mader. Jeg glæder mig naar Gang jeg læser
et godt Menneske at kjende, og som er det dog mange.

59.
Paa Veien fra Haas kilde til Ringsted sad jeg imellem en ung
plov og en ung Dams. Ploven begynte jeg strax indenfor
Bogen en Samtale med, der varede neppe lidt til den sidste
kirkeby paa denne Lide Ringsted, hvorefter jeg atvilede end
sejlede med Damsen til venstre, deels fordi jeg var saa godt
i Gang med min Nabo til højre og deels fordi man er i For-
legenhed med en sandt og ærlig ung Dams paa en Lagsdag,
der saae ikke engang hendes Ansigt ret. Landet var Nysgaard og
jeg talte om Historie, Poesi, vore gamle Minder o. s. v.
Hans var vel bekendt i Lagsdags Kampenserne og havde
levende Interesse for Lagen og alt det Lignende, jeg saae inder-
lig elsket, saae jeg forhaavende over den blundende, hvormed
Tiden løb paa dette stejle Ve. Fra Ringsted til Løse sad
en fremmed ung Dams mellem Louise og mig, og da jeg
jagtede, at at min forrige Nabo vel maatte have kjendt sig
forstrækkeligt ved vor Conversation, begaede min nerveren.
Da det i en Tone, som sagde, at det netop var hende. Ganske
smidigt! Jeg strakte mig efter Løse at gjøre det godt igjen ved
at vise hende lidt mere Opmarksomhed; det var en Datter af Bo-
dellen Pavn. Ligeledes Veien svinger ind til Ringsted har
man en Nabo til højre henimod Maraldsted Løse og Skov, der
alt til tidligere har fristet mig til angang at tage derhen, hvor
Landtængerne spidse og grinslige strakte dem ud i Løse og Sko-
ven gik ned dertil derimod, der inden havde jo lidt megen Inter-
esse for mig - her var det jo, at hans Løse maatte lade sig Lø-
Løse og Løse, saae jeg til kirken i Ringsted, hvor jeg vidste at man
ge Hønger spiles, - jeg kom ikke derind. Paa Veien til Løse kom
i først forbi Ringsted, som nævnes som det sted, hvor Løse

60. brændte sig inde i sit Jernfruntør for tre at følge sin elskede Kle-
tue. Men nuget jeg haled af disse søde Lagn, saa findes jeg det
dog næsten latterligt, at vilde anlægge en oplyst fortænder Bøl-
ke for en Levening af hendes Blivis. Derimod fandt jeg meget me-
re troværdigt i den Opriining af afstede Biskep. P. E. Møller: at Naar et
Klebers har været i miniskenseligt i: Klæder her - her som ved Læne
flere da det er blevet til Bente Sal. Nu, er mindele den frægt inden at jeg
hans Leilighed til nærmere at tage Egen i Dissen, saadant som
Jennicler, hvor man har sagt mig, at der skal endnu være
for af, at Kirken har for hant to Tårne. Jeg maatte tænke paa
Ochlen schlagers smukke Ord: Tænk er nu det ene Tårn
og Kædet søger af Græs -
Og og Ederne Læne
So taler det danske Blivis. - Til
den anden, hoire, Side af Næsen laas i temmelig Afstand den eld-
gamle Byggneds Kirke, der ved sin Dannelsen, som en Byggned
endnu minder om den catholske T. d. Nu kom Løse, den gamle
By, ved den stille alenebyg So, ogsaa den maatte jeg reise forbi, og
maas med Mødeten med Kresthøns og Kongebroen, der rigtig
mak ene delige. Nu kom en aaben Egn, hvor Havens vande
traengte tilhøge og gave de fjernere Mødeten altid megen Op-
se ved de fine Linier hvor de aarskane Muerandae, flere
Gaarde, hvor blandt Frederiks Lønd, saa vi her i: Afstand, dette
Lighe Vei er jeg aldrig før kommet af. I Mødeten og man-
de i Slagelse, hvor is blev modtagne af Peter og Læstus Kest-
gaard samt Lønges berg, is drak Thee hos gamle Jernfrun-
Børn, der i sine unge Dage har aaret forlæst med min
Onkel, Henrik V. Thoms Løndhøj, der skal have behandlet hen-
de slet og om sig harvet Forbindelsen. Temmelig seent
ankom vi til Nodbygaard, hvor det vare mange Gæster paa
som T. d., nemlig Jern bljort med 5 Børn og Frøken Hensberg.